

Per què la CUP decideix centrar-se en el 9-N i aparcar les discussions polítiques amb la resta dels partits favorables a la consulta?

—Tot i que, de cara a l'opinió pública, s'haja generat tot aquest monstre de la unitat, la realitat era que el nostre acord amb la resta de partits i amb el Govern només era per celebrar el 9 de novembre. Només era per pactar la data. No ens agradava la pregunta que es va fer, però l'acceptàvem perquè enteníem que érem la força minoritària i no teníem res més a fer. Però no era la nostra pregunta. Quan nosaltres ens comencem a reunir amb la resta de partits és només per celebrar el 9 de novembre. Quan veiem que el marc dels partits ens porta, per una banda, a un conjunt d'incompliments reiterats per part del Govern, una total falta de confiança en el Govern davant tot el que es parlava en aquelles reunions i un excés de tacticisme per part de la resta de partits, veiem que és un marc viciat. Tot allò que havíem dit al començament —que no pot ser que tot el lideratge recaiga en les institucions i en els partits, perquè els partits tendeixen a anteposar els seus interessos de partit a la celebració del 9-N— ho vam constatar *in situ*. Érem en reunions on els missatges no anaven a materialitzar el 9-N. Hi havia molts missatges xifrats entre partits sobre compliments d'acords o no acords sobre reunions en les quals no havíem estat i desconeixíem. Per tant, per a nosaltres, va ser un excés de tacticisme dels partits i una voluntat reiterada i manifesta, sobretot de CiU, per reconduir la situació cap alguna cosa que ells poguessin dirigir.

—**Malgrat tot, doneu suport a la consulta del 9-N. Per què?**

—Sí, perquè nosaltres —i ho hem dit des del començament— no fem fetitxisme legal sobre si la consulta s'havia de fer legal o no. La llei de consultes tenia unes potencialitats però tampoc no ens semblava una qüestió estructural. Nosaltres donem suport al 9-N perquè entenem que pot ser un moment de desafiament a l'Estat, perquè entenem que pot arribar a esdevenir —si es treballa, òbviament— un punt que desborde l'Estat, per una banda, i, per l'altra, un Govern que mai no materialitzarà cap procés independentista i sempre

subsumirà la legalitat constitucional. Evidència, precisament, les pròpies limitacions del Govern i dels socis majoritaris del Govern que han apostat per aquesta via, la via legalista, com l'única manera per construir la independència. I això és un oxímoron. És impossible. No hi ha lloc dins del marc constitucional espanyol per a un plantejament independentista.

—**En aquestes reunions dels partits, el problema era sobretot que el Govern, amb CiU, i ERC ja estaven pensant en les plebiscitàries?**

—Hi havia molts problemes. Per a mi, el principal és el problema intern

de la coalició CiU, que no és independentista, és autonomista. Pot tenir alguns plantejaments sobiranistes però és presonera de la seua pròpia coalició, en la qual hi ha un partit que és unionista. Però, a més, pensem que el Govern ha maniobrat tot el possible per fer-se propietari exclusiu de la consulta. Ha canviat tant les condicions per buscar una drecera legal que ha forçat a tots els partits que eren allà. No era el que s'havia pactat. Pel que fa a ERC, té un paper importantíssim en tant que soci de Govern que, durant dos anys, ha anat aprovant pressupostos, aprovant retallades, aprovant polítiques de salut

“El Govern ha maniobrat per fer-se propietari exclusiu de la consulta”

Isabel Vallet (Benicull de Xúquer, 1980) és diputada de la CUP al Parlament de Catalunya. Explica per què la CUP ha aparcat les converses amb la resta de partits fins a passar el 9-N, quin seria el seu procés ideal per assolir la independència i quins són els objectius de la CUP al País Valencià i les Illes Balears.

JORDI PLAY

antisocials, aprovant la intermediació laboral que faran les ETT i sense tenir ben pensat com fer la consulta. Han estat moltes i moltes coses. I també tots els càlculs sobre quin posicionament electoral hi puga haver darrere de tot plegat.

—Molts polítics i molts analistes han lloat el posicionament adult de la CUP. Quins mèrits heu fet?

—Cap ni un d'exceptional. Hi havia un mandat que era clar: celebrar el 9-N. Nosaltres ens hem limitat a actuar en coherència amb aquell mandat. Que a la gent la sorprença de manera tan grata demostra, precisament, el dete-

riorament de la democràcia liberal en la qual la gent assumeix compromisos electorals —perquè es van fer unes eleccions amb un punt claríssim en el programa sobre la independència— i després no es compleix. Simplement hem actuat en coherència amb el mandat. L'únic lloable pot ser que nosaltres entenim que la consulta —que ja no era la que nosaltres volíem perquè no era vinculant ni exigia res als ajuntaments, per respecte a la gent que s'havia mobilitzat, per respecte al component de ruptura que pot tenir— havia de tenir el nostre suport. Fins al final. El mèrit ha estat ser coherent?

—Trobeu certa condescendència en aquests qualificatius de la resta de partits destacant que si ja sou adults, responsables i teniu sentit de país?

—Sempre, sempre. Des que vam entrar hem trobat aquesta condescendència i se'ns ha tractat amb molt paternalisme. Això demostra realment el ferum d'aquesta partitocràcia i aquest sistema en què es pot fer una promesa electoral i cap deure de complir-la.

—Vau presentar 11 condicions per donar suport a la consulta. Era un intent de centrar el debat en el 9-N?

—No. A mesura que van avançant les reunions, com deia abans, constatem que el Govern ve a explicar problemes tècnics de desplegament: cada dia soluciona un problema i n'explica tres o quatre de nous i això ens genera la sensació que no tenen interès de tirar endavant l'acord que havia tancat amb ERC de desplegar la consulta tal com estava plantejada. Per tant, quan ells proposen aquest canvi d'escenari, nosaltres proposem aquests 11 punts com a mínims de compliment. No són garanties democràtiques, són garanties que el Govern ho complirà. I a l'última reunió, en la qual es decideix acabar les reunions a quatre, es plantegen aquestes condicions. No era tacticisme pensant que així parlàvem tres o quatre dies més d'allò. No, eren condicions de mínims. Bàsicament perquè ens puguem creure que tirareu endavant el 9-N.

—Després del 9-N arribarà una altra vegada el debat entre partits. Aprofitant un terme que heu inclòs en les 11 condicions esmentades: quin seria, per a la CUP, el cronograma ideal del procés després del 9-N?

—El que desitgem és un 9-N amb una participació altíssima, que marqui un desafiament a l'Estat i que desborde qualsevol enèsim intent autonomista, qualsevol enèsim intent de pacte, qualsevol enèsim intent de reforma constitucional. Per tant l'escenari ideal és un 9-N amb una participació massiva i l'obertura d'un procés constituent en el qual, entre altres coses, també es decideixi sobre el futur d'aquesta part del país.

—El Principat?

—Sí. Des del començament nosaltres plantejem la flaqueza d'aquest procés que l'elit catalana s'inventa: que ho circumscriu al marc autonòmic. Per

tant, de bon començament ja accepta la legalitat constitucional: la catalanitat se circumscriu al marc autonòmic i aquest és el marc en el qual m'autodeterminaré. Pensen que hi ha tres objectes diferents: un és el Principat, un altre el País Valencià i un altre, les Illes Balears. La nostra anàlisi política és que els Països Catalans –o el nostre subjecte polític, que són les classes populars dels Països Catalans– són un únic subjecte polític. Per tant no prefixem que el nostre procés s'haja de circumscriure als marcs de l'autonomisme. Aquesta articulació de la catalanitat és la natural: és la lingüística, és la històrica, és la socio-econòmica. Per a nosaltres és clau que la gent es conscienci que no es pot plantejar un procés independentista en clau legal sinó que s'ha de plantejar en clau de ruptura i en clau popular. Això seria l'únic que garantiria que totes les classes populars puguen viure millor i plantejar un altre model socio-econòmic.

—**Tornem al procés actual, al Principat i el 9-N. Aquest procés constituent que diu ha de passar per les eleccions plebiscitàries que defensen els altres partits?**

—Nosaltres encara no hem tingut el debat de plebiscitàries sí, plebiscitàries no. El que sí que podem dir és que les eleccions plebiscitàries és un concepte que legalment no existeix. Són unes eleccions ordinàries en les quals hi ha un mandat molt clar o un punt de programa que es vol ratificar. Però això ha de ser claríssim i s'ha de fer quan es donen les condicions socials per fer-ho. Entendriem que poguéss haver-hi un ambient de plebiscit si tu abans has esgotat totes les vies per arribar a la teua finalitat. I entenem que no s'ha fet. Esgotar les vies vol dir fer un referèndum d'autodeterminació.

—**Tan il·legal com calgui?**

—Legal o no legal. Si la institució, com ha passat aquí, s'autoconsidera sobirana i dicta una legalitat per la qual pots fer una pregunta referendària –que era la nostra primera opció–, la legitimitat ja la tens. Finalment, el procés no és una qüestió de legalitat sinó de legitimitats. El que no es pot concebre és que la decisió sobre la legitimitat de les catalanes per decidir sobre el nostre futur la té l'Estat espanyol. I el que és una concepció absurda és que dins de

JORDI PLAY

la Constitució de l'Estat espanyol cap un procés d'independència. Ja ho hem vist. La Constitució blindava l'Estat. I si no els poders estatals econòmics i judicials ho prohibiran sempre. Aquesta via és una via morta. S'ha d'explorar una altra via que, per a nosaltres hauria de ser, plenament democràtica, popular, en la qual les institucions acompanyen el mandat popular i vinculant. El dia 9 s'ha de votar siga legal o no i el dia 10 s'han de materialitzar els resultats siguin legals o no i cal tenir unes institucions que siguin capaces d'obeir els mandats populars que estan resultant prou massius i amb una proporció electoral també majoritària.

—**El full de ruta que marquen els altres, però, són unes plebiscitàries. De cara a unes eleccions plebiscitàries la CUP estaria disposada a fer una candidatura unitària amb CiU i ERC?**

—No, rotundament no. No la faríem per una cosa lògica: de projectes de país no n'hi ha un de sol, n'hi ha

almenys dos: un que es pot situar en l'òrbita econòmica capitalista i un altre que és alternatiu al capitalisme. En el bloc capitalista, on pot estar CiU i ERC –que és un partit liberal– o altres forces, nosaltres no estarem. Tenim projectes antagònics. Nosaltres ens situarem en un bloc popular que plantege la independència per canviar-ho tot, que realment aposte per un veritable procés constituent on es pugui decidir quins drets tenim, quines sobiranes ha de tenir el nou país, quin és el sistema que millor garantirà la independència –que per a nosaltres és el socialisme, mai un capitalisme on altres poders fàctics estan decidint per tu.

—**Situem un altre escenari possible. Se celebren unes plebiscitàries, guanyen els partits favorables a la independència. L'endemà es declara una declaració unilateral d'independència (DUI)?**

—Això diu Esquerra. No sé si CiU ho veu clar. Si hi ha una oportunitat real de desafiament a l'Estat espanyol

“Els agents que lideren el procés ara mateix no són capaços de fer una DUI”

fent una DUI, nosaltres li donarem suport. Ara bé, el problema que veiem és de realisme.

—Per què?

—O la correlació de forces canvia totalment o nosaltres no veiem que els agents que estan situats ara mateix al davant del procés siguin capaços de tirar endavant una DUI i fer-ho de manera obedient amb el mandat popular que, per coherència —o perquè no li queda més remei—, és desobedient a la legalitat. Si no ho han fet ara per fer una cosa menys desafiant, una consulta no vinculant, dubtem moltíssim que ho puguin fer en un estadi posterior. De tota manera a la DUI li falta un arrelament, que és l'arrelament popular, que pugues traure milions de vots per decidir què volen ser com a Estat. El nostre escenari ideal és un referèndum vinculant, perquè és la millor eina per expressar la voluntat col·lectiva. Per què? Perquè trau el protagonisme exclusiu als partits, perquè és capaç de dictar un resultat prou clar, perquè té la

legitimitat per obligar que el duguis a terme. I, en canvi, la DUI és totalment unilateral, però no unilateral perquè tu la duguis a terme unilateralment sinó perquè és unilateral de les institucions. Li falta la garantia del moviment popular, que és qui ens ha portat a parlar d'això ara mateix. Si no, estariem en l'escenari purament convergent, que és una transició fins a 2020.

—Seria més coherent, doncs, una candidatura unitària dels moviments socials?

—Sí. Una de les opcions que podríem tindre és proposar una candidatura anticapitalista, rupturista, independentista. És una possibilitat, òbviament, però tampoc seria una solució per ella mateixa. La solució és una consciència popular tan forta i tan determinada per tirar endavant malgrat els marcs legals de l'Estat espanyol.

—El fet de presidir la Comissió d'Investigació del cas Pujol us beneficiarà?

—No sé si ens beneficiarà o ens perjudicarà. Primer, per una qüestió d'expectatives. La història del Parlament és que totes les comissions d'investigació s'han tancat en fals. Jo he estat en una i el David en dos: ell, en models de caixes i bancs i en pilotes de goma, i jo en la de Gestió de l'àmbit sanitari. Les tres s'han tancat en fals —potser la de les pilotes de goma menys— però no s'ha extret cap responsabilitat política del que ha passat, que no s'ha extret cap conseqüència pràctica que pugui evitar que torne a passar. Per tant, quan nosaltres presidim la Comissió és per una qüestió de torn —ens tocava— i no és que pensem que serem molts més llestos que els altres i ho farem molt millor però sí que cal intentar el màxim possible per minimitzar aquesta solució institucional de fer una comissió perquè no s'investigui res. Com que tenim poques hipoteques —no en tenim cap, de fet, ni amb els bancs ni amb el poder ni amb altres partits—; com que no tenim cap cas de corrupció política ni de mala gestió, estem en una situació privilegiada respecte als altres partits. En aquest sentit, el xantatge és més evitable. Intentarem fer tot el possible. Si veiem que això topa tot el temps amb l'opacitat, ho denunciarem de forma pública i sincera i, si cal, ens retirarem sense cap problema.

—Quins són els plans d'extensió de la CUP al País Valencià i a les Illes Balears?

—Ja sabeu que hi ha algunes CUP al País Valencià. La territorial del País Valencià està fent un pla d'expansió i, precisament, a la conferència municipalista que celebrarem d'aquí a un parell de mesos o tres s'explicarà quin és aquest pla. Ho han decidit des del País Valencià. Nosaltres no volíem imposar un model d'expansió sinó que enteníem que allà ells decidien com creixien i en quins llocs. Igual que a les Illes. A les Balears estan en processos de trobades d'unitat popular per constituir candidatures. Els plans són fer una bona oferta en clau d'acció municipalista a les pròximes eleccions municipals, tant al País Valencià com a les Illes.

—Com combineu aquest marc nacional de Països Catalans amb el treball diari en el procés per la independència del Principat?

—Són passos simultanis. Nosaltres entenem que el potencial de ruptura al Principat pot generar una dinàmica de construcció nacional positiva a la resta dels Països Catalans. Per què? Primer, perquè conforme s'està plantejant aquí no és vinculant; haurem de fer fora totes les elits que tenen interessos econòmics en l'Estat; i, per últim, ens quedarà molt per recórrer per assolir una veritable sobirania. En aquest sentit ens passa igual a les Illes i al País Valencià. El nostre subjecte polític no és interclassista sinó que són les classes treballadores, les classes populars. Si volem un canvi de model socio-econòmic, encara que hi haja un referèndum vinculant sobre la independència, aquí no s'acaba el nostre treball. Aquí tampoc no configurarem tampoc la plena sobirania. Tot i ser processos diferents, a qui ens adrecem són els mateixos aquí o al País Valencià o a les Illes. Si som capaços de crear un contrapoder prou fort als municipis en temes de llengua, duent a termes sobirania productiva, recuperant fàbriques, etcètera, serem capaços d'oferir una alternativa a l'Estat espanyol. Això, ho podem construir simultàniament a tot el territori. Ja ho estem fent. Però és un plantejament de sobirania de recorregut lent, d'arrelament i de petites experiències que van creixent.

Alex Milian